

מדינת ישראל
הכנסת

4172

ש.פ.

פרוטוקול מס. 23 / ד'

מישיבת ועדת השירותים הציבוריים, שהתקיימה ביום ג',
ט"ו בתמוז תשי"ט - 21.7.59, בשעה 09.00.

נכחו - חברי הוועדה:

- מ. ארם - היו"ר
- י. אסא
- ז. ורהפטיג
- ז. טברסקי
- ש. כפרי
- י. כץ
- י. ניצני
- ד. נצר
- ר. צברי

מוזמנים:

היועץ המשפטי ח. כהן
ד"ר ידין - משרד המשפטים
מר רוזנטל - משרד המשפטים

גב' ליבוביץ - ממשרד הסעד
ד"ר פלק - היועץ המשפטי של משרד הסעד.

בסדר-היום: חוק אימוץ ילדים (סעיפים 10, 11).

- - - - -

היו"ר מ. ארם: ברשותכם, אני פותח את הישיבה.

סעיף 10 - (קורא)

10. אין צורך בהסכמתו של הורה שהפקיר את
המאומץ או סירב להסכים לאימוץ מטעמים שרירותיים בלתי הוגנים בלבד
או שאינו יכול להביע דעתו או שאין אפשרות מבירה לברר דעתו.

מר רוזנטל:
אינני מבין מה פירוש המלים "טעמים שרירותיים",
בלתי הוגנים". מסתבר כי יש גם טעמים
שרירותיים הוגנים. מה קרה כאן?

ברשותו של היועץ המשפטי, אני מיעץ למחוק
את המלים "בלתי הוגנים".

ז. נרהפטיג: לסעיף 10 יש לי 3 הערות:

(א) אני מציע להשמיט את המלה "הפקיר".
נאמר: "אין צורך בהסכמתו של הורה שהפקיר את המאומץ...".
אינני יודע אם יש הגדלה למלה "הפקיר".

השאלה היא, אם הפקיר - זה מספיק.
אם אנחנו נשתמש במלה "הפקיר" לפי המשפט העברי - שפירושה מותר,
אזי טוב; אבל אני יכול לוותר על הסכמה.

כדי שיהיה ברור, עומס ההוכחה של הפקיר
חלה במקרה זה, מכל מקום, בית המשפט צריך להיות משוכנע שהאדם הפקיר.

(ב) אינני מבין את פירוש המלים "או סירב
להסכים לאימוץ מטעמים שרירותיים בלתי הוגנים בלבד...".

במשפחתי מצויים משפטנים, ואשתי - למשל - אינה
מסכימה אתי בענין חוק אימוץ ילדים. אנחנו דנו בינינו על חוק זה ויש
בינינו חלוקי דעות.

בכל אופן אני שואל: מה זאת אומרת "סירב
להסכים מטעמים שרירותיים"? נניח, אדם איננו אומר מדוע הוא מסרב
למסור את ילדו לאימוץ, וזאת מטעמים שרירותיים גרידא, והוא לא רוצה
לתת שום נימוק לכך. (יש פה הגבלה אחרת, שמר רוזנטל הציע למחוק
את "מטעמים שרירותיים בלתי הוגנים").

נניח, אב שיכור, והאם מטופלת ב-6-7 ילדים.
הילדים אינם מקבלים חינוך מתאים וכו'. בשכנות למשפחה זו גר זוג
שאינו לו ילדים. הם עשירים ואמידים ויכולים לתת לילד חינוך יותר טוב
וכו'. וזה ייתכן ללא שום ספק. זוג זה בא לאב ולאם ואומרים להם כך:
יש לכם 6 ילדים, ואתם אינכם יכולים לתת חינוך מתאים לילדים, לכן
אנו מציעים לכם לתת לנו ילד אחד. אז ההורים אומרים להם: לכו לעזאזל.
הם יפנו לבית המשפט ויטענו כי המשפחה הזו שמטופלת בילדים רבים מסרבת
לתת ילד לאימוץ מטעמים שרירותיים - כפי שזה כתוב כאן. ואין זו
שאלה של הפקר.

רבותי, מה שמתכווננים - זה דבר אחר, ומה שכתוב -
זה דבר אחר. ללא ספק יש בעולם הרבה דברים בלתי הוגנים. אמרתי פעם, כי
אין להסביר משפט אלא ע"י אבסורד.

לכן אני מציע למחוק "אין צורך בהסכמתו של
הורה שהפקיר את המאומץ"; כמו כן אני מציע למחוק את "או סירב להסכים
לאימוץ מטעמים שרירותיים בלתי הוגנים בלבד". במקום זה לכתוב: "בית
משפט יכול לוותר על הסכמתו של הורה אם הוכח שההורה הפקיר את המאומץ";
או: "בית משפט יכול לוותר על הסכמתו של הורה שאיננו יכול להביע דעתו
לדעתו, אין צורך להכניס בסעיף דבר בלתי ברור.

אני רוצה להציע תוספת: במקרה שהסכמת ההורים
איננה יכולה להתקבל, אנקש את בית המשפט לבקש את הסכמת קרובים.
אם אין קרובים, אז לבקש הסכמת אפוטרופוס. זה ברור, כי משפחה איננה
רק ההורים, יש גם סבא או סבתא. גם הם נקראים קרובים.

ג. צבריי:

רצוני להפנות שאלה ליועץ המשפטי:

באיזו קטגוריה להכניס מקרה כזה: למשל, ליצאנית יש ילד, והוא נמצא במוסד. היא איננה שמה לב אליו, לא מבקרת אותו וכו'. לפתע מציעים לה לאמץ את הילד, אבל היא רואה שיש מקום לסחיטה, אזי היא מסרבת ואיננה מחליטה דבר. זהו לדעתי דבר שרירותי. מצד אחד, אין זו הפקרה, מצד שני - היא איננה יכולה להביע דעתה. היכן אפשר להכניס מקרה כזה?

י. כץ:

בקשר לסעיף 10 יש לי כמה הערות:

אין כאן כל חובה לאפשר אימוץ, וכאשר הוא בנה בניגוד לכך, כאילו והוא חוטא, ואנחנו - הציבור ובית המשפט - הננו כאילו הבעלים על הילד. ואין זה כך, כי תמיד יימצא מישהו שידאג לילד, יהיו אלה קרובי הילד, הציבור ועוד. כשאדם הפקיר אמנם את ילדו, אם זו אשה או גבר בזמן שהיה במצב של רוגז, או במצב יוצא מן הכלל, או במצב של שיכרות או ריתחות - מתוך יאוש, מתוך מצב ללא נשוא יכולים לעשות מעשים שאינם נעשים. אולם אחר זמן אדם זה מתיישב בדעתו, המסיבות אצלו משתנות וכעבור זמן הוא נהיה שוב אב טוב או אם טובה. אזי מדוע אנחנו מיד פוסקים כך כפי שכתוב: "אין צורך בהסכמתו של הורה שהפקיר את המאומץ או סירב להסכים לאימוץ מטעמים שרירותיים בלתי הוגנים בלבד...?"

לדעתי, צריך לומר אחרת: "יש צורך בהסכמתו של הורה שהפקיר את המאומץ... כשהמחלקה הסוציאלית איננה מוצאת את ההורים שנששו את ילדיהם, יש לעשות הכל אבל לא להעניש בגזילת הילדים. כל עוד ישנה אפשרות לברר ולעמוד במשך תקופה מסויימת, ולראות שמא יחזור האדם ויאמר, כי הוא מתחרט וכו'. אני מבקש מהיועץ המשפטי לנסח את דברי. אני העליתי את מחשבותי ואני מבקש שאתם תגשימו אותן.

אני מבין לרוחן של העובדות הסוציאליות אשר היו רוצות להיפטר במהרה מהילדים ולמצוא להם איזה שהוא הסדר. אני מעריך מאד שהן דואגות לסידור הילדים. אבל אנחנו חייבים בנפש הילדים.

זאת ועוד: מדוע כתוב כאן "או סירב להסכים לאימוץ מטעמים שרירותיים בלתי הוגנים בלבד... וכו'?" אני רוצה לומר כי אין זה ברור. בית המשפט יכול להביא אדם בפני כס המשפט בגלל שהוא מסרב למסור את ילדיו. אבל האדם הוא שפוי בדעתו ויודע מה שהוא רוצה. המלים: "מתוך שרירות לב בלתי הוגנת" אינן ברורות לי.

לדעתי, אין להכריח אדם ואין כופים עליו למסור את ילדו בניגוד לרצונו, אם אדם אינו יכול להביע דעתו. אם הוא לא יכול להביע דעתו, אזי קרובו או אפוטרופסו יעשו זאת. לדעתי, זהו משפט מאד סתום ונסתם.

היועץ המשפטי ח. כהן: במקום לענות בנאום ארוך, אני רוצה להציע בוסס, ואני מקווה שהוא יתקבל על דעת חבר הכנסת ורהפטיג. אני רוצה לציין כי נמנעתי מלהשתמש במלה "בלתי הוגנים".

הנוסח שלי הוא כדלקמן: "רשאי בית המשפט לתת צו אימוץ אף ללא הסכמת הורה, אם הוכח להנחת דעתו אחד מאלה: (1) שהורה הפקיר את המאומץ; (2) שהורה אינו יכול להביע דעתו, או שאין אפשרות סבירה לברר דעתו; (3) (וכאן אני משנה את הנוסח) - שסירבו של הורה להסכים בא מתוך מניעים בלתי מוסריים או למטרה בלתי חוקית. (למשל: סחיטת כספים).

אני מציע לצרף לסעיף זה, מיד לאחרי, את

סעיף 17 (קורא)

אבקש את הררי הוועדה, באם יש להם נוסח מתוקן, להמציאו לי.

היו"ר מ. ארם:

אני מציע שדיון הזה יהיה בכל זאת

דיון מוגבל.

היועץ המשפטי ח. כהן: אני הצעתי את הנוסח הזה מתוך תקווה שכל חברי הוועדה יקבלו אותו. אבל אם חבר הכנסת ורהפטיג איננו מקבל זאת, הרי שאני חוזר לנוסח שהוצע על ידי הממשלה.

אני מתנגד שאנחנו נדון כעת בסעיף 17. לגבי סעיף 17 יש לי הרבה מאד הערות.

ז. ורהפטיג:

(ב) יש לי כמה תיקונים בנוסח של היועץ המשפטי. אני מציע, למשל: למחוק את המלים "להנחת דעתו". אלו הן מלים גם מיותרות וגם מוזיקות. אינני רואה מה הן מוסיפות. הן רק מכבידות על הגשת ערעור.

(ג) יש לי עוד שני תיקונים עקרוניים: למחוק את המלים "אין אפשרות סבירה לברר דעתו".

האשה ילדה ללא נשואים, ואין יודעים מיהו האב.

היועץ המשפטי ח. כהן:

אם כן נכתוב "איננו ידוע", אבל לא "אין אפשרות סבירה לברר דעתו".

ז. ורהפטיג:

אינני רוצה להכריח את הבחורה לומר מי הוא האב.

היועץ המשפטי ח. כהן:

אתה מציע "אין אפשרות לקבוע אותו".

ז. ורהפטיג:

אני בעד מחיקת הפיסקה השלישית של הנוסח שלך, האומרת: "סירונו של ההורה להסכים בא מתוך מניעים בלתי מוסריים או למטרה בלתי חוקית", ואומר מדוע: ניהל אדם מוסר, וההורים דרשו 10 אלפים לירות, אך האדם המבקש לאמץ הציע להם רק 2000 לירות. ע"י כך נתפוצץ המוסר. הולך אדם זה ופונה לבית המשפט ואומר: אני רוצה לאמץ את הילד הזה, הם רצו לתת לי אותו אבל הם בקשו 10 אלפים לירות בעבור הסכמתם, אבל אני נותן להם רק 2000 ל"י. בעצם, לילד לא יהיה כל רע, אבל הסירוב הוא סירוב. במקרה זה יכול בית המשפט לפרש כי זהו דבר בלתי מוסרי משום שהוא נעשה על פי מוסר כספי. (היועץ המשפטי ח. כהן: עיין בסעיף 6).

דוגמה אחרת: המאמצים לא רצו לקחת שום פרוטה, וההורים דרשו מכום של 50 אלף לירות. גם זהו מעשה בלתי מוסרי, כי ההורים דרשו 50 אלף לירות. לו כסף זה ניתן - היו מוסרים את הילד.

היועץ המשפטי ח. כהן: ההסכמה היא הסכמה.

ז. ורהפטיג: בצורה כזו אתם תקבלו הרבה מאד משפחות במדינה.

לדעתי, היה צריך להסביר להורים כי גם בעד 50 אלף לירות אין מותרים על הילדים.

יתכן שאפשר יהיה לקנות תמורת כסף גם דברים כאלה, כפי שקונים כל דבר אחר במדינה הזו. האם לזה נקרא טעם בלתי מוסרי?

ז. ורהפטיג :

כן נאמר כאן "מטרה בלתי חוקית"...

היועץ המשפטי ח. כהן : הכוונה ל"blackmail".

ז. ורהפטיג : רבותי, אל נדכיב שעטנו בחוקים. חוק זה הוא חוק אימוץ ילדים ולא חוק להלאמת ילדים.

הנה, הלוגמה אותה נתנה חברת הכנסת צברי - יצאנית שיש לה ילד והיא בכל זאת איננה רוצה למסור אותו... (ר. צברי : אמרתי שהיא איננה מתעניינת בו) אם היא הפקירה אותו... (ד"ר פלק : תראה סעיף 27). כמו שעושים רפורמה חקלאית, יתכן שאפשר יהיה לעשות גם רפורמה בילדים. ולכן זה נקרא חוק להלאמת ילדים.

לבסוף, אני עומד על הצעתי - לקבל את הסכמת הקרובים והאפוטרופוס.

י. כץ : אני הייתי מקבל את הנוסח של היועץ המשפטי בתנאי שנוציא את הרוח הזו - להעניש את האדם... (היו"ר ס. ארם : יש לך נוסח, תן אותו).

זהו סעיף מאד רציני.

בעקבותיו של היועץ המשפטי אני רוצה להעיר : אם הוכח לבית המשפט שהורה הפקיר את ילדו, ואיננו מוכן לחזור בו ואף איננו רוצה לתקן את מעשהו, הוא מתעלם לגמרי מהמופקר - יש מקום שבית המשפט יוציא צו אימוץ. זהו הנוסח שלי.

במקום : "או סירב להסכים לאימוץ מטעמים שרירותיים בלתי הוגנים..." מציע היועץ המשפטי "שסירבו של ההורה להסכים בא מתוך מניעים בלתי מוסריים". אינני מבין את פירוש המלים "מטעמים בלתי מוסריים". אם היועץ המשפטי הסביר כי זה מטעמים כספיים, אזי אני אומר כי על ידי כך אין להכריח אדם להסכים בניגוד לרצונו. לכן אני מציע להשמיט את זה.

ועוד נקודה : אני מציע להוסיף לפסקה שהורה אסנו יכול להביע דעתו, או שאין אפשרות סבירה לברר דעתו את המלים : "ואין גם אפשרות לקבל את חוות דעת קרוביו".

היו"ר ס. ארם : יש לנו שתי נוסחאות, האחת של היועץ המשפטי - אשר אם הוא מסתלק ממנה אזי אני מציע אותה; והשניה - של חברי הכנסת ורהפטיג וכץ.

ז. ורהפטיג : אני הצעתי תיקונים, אשר אם הם לא יתקבלו אזי אני מציע : "רשאי בית משפט לוותר על הסכמתו של הורה - (1) אם הוכח שהלה הפקיר את המאומץ (וכאן אני מקבל את הצעתו של חבר הכנסת כץ - ואינו מוכן לחזור בו) ; (2) או אם נבצר מהורה דרך קבע להביע את דעתו ; (3) אם ההורה אינו ידוע ואין אפשרות לקבוע זהותו".

אני מוסיף פסקה אחרונה : במקרים אלה בית המשפט יצטרך לקבל הסכמת הקרובים (עד דרגה שלישית) של הילד או של אפוטרופסו.

יש לבנו שתי הצעות ברורות. האחת של היועץ המשפטי, והשנייה - של חברי הכנסת ורהפטיג

היו"ר ס. ארם:

וכך.

ה צ ב ע ה

- 6 - בעד הצעת הנוסח של היועץ המשפטי לסעיף 10
- 2 - בעד הצעת הנוסח של חברי הכנסת ורהפטיג וכך -

הסתייגות

לחברי הכנסת ורהפטיג וכך.

אני מציע הסתייגות לניסוח של היועץ המשפטי: למחוק את המלים "להנחת דעתו";

ז. ורהפטיג:

למחוק את הסעיף, ולמחוק "אין אפשרות סבירה לברר דעתו";

להוסיף את המלים: "בית המשפט יצטרך לקבל הסכמת קרובו או אפוטרופסו".

סעיף 10 לפי הנוסח של היועץ המשפטי - בתקבל.

אני מוכרח לפנות אל חברי הוועדה בבקשה להגביל בדבריהם. אני יודע שכך נוהגת ועדת החינוך והתרבות, כך קבוע גם בוועדת הכנסת. לכן אני מציע שעל כל סעיף ידבר חבר שיבקש את רשות הדיבור במשך 10 רגעים.

היו"ר ס. ארם:

הייתי מבקש את היושב-ראש לא להכניס עצבנות בדיונים של הישיבה. אני חושב שסעיף 10 תוקן, וזאת לאחר שהחברים הכניסו תיקונים. זה נעשה במשך שעה אחת. אם כן עשינו הרבה מאד ובזמן קצר מאד.

ז. ורהפטיג:

היו"ר ס. ארם: סעיף 11 (קורא) -

11. צו אימוץ יוצר בין המאמץ לבין המאומץ כל אותן החובות והזכויות הקיימות בין הורים לבין ילדיהם; הוא מפסיק את החובות והזכויות שבין המאומץ לבין הוריו ושאר קרוביו; אולם - (1) בית המשפט רשאי, אם ראה סיבה לכך, לצמצם בצו האימוץ, את התוצאות האמורות; (2) צו האימוץ אינו פוגע באיסורי נישואין בין המאומץ לבין קרוביו".

היו"ר ס. ארם:

סעיף 11, זהו הסעיף של החוק. והיועץ המשפטי יודה שזהו הסעיף של החוק.

ז. ורהפטיג:

הגישה של סעיף 11 היא גישה של המשפט הרוסי, לעומת הגישה של המשפט העברי שאומרת על ניתוק מוחלט של המאומץ עם הוריו הטבעיים או משפחתו, עם הכנסתו המוחלטת אצל משפחה מאמצת. לדעתי, זוהי גישה נפסדת.

ז. ורהפטיב :

רצוני להתעכב על הדברים הטכניים כי

יש להם חשיבות מרובה.

סעיף 11 אומר: "צו אימוץ יוצר בין המאמץ לבין המאומץ כל אותן חובות והזכויות הקיימות בין הורים לבין ילדיהם; אני רוצה לשאול: מה הן החובות והזכויות הקיימות בין ההורים והילד? מה החוק בא להגיד בעצם? אינני יודע מה זה חובות וזכויות. החובות והזכויות יכולות להיות מוסריות, משפטיות וכו'. בניח את הדבר הכי פשוט - "כבד את אביך ואת אמך" - דיברה בעשרת הדברות. האם הסעיף הזה מתיימר להפסיק זאת? כלומר, מיום צו האימוץ, אתה פטור מכיבוד אב ואם לפי התורה, ועכשיו - האם עליך לכבד את ההורים החדשים?"

זאת, לדעתי, צריך החוק לפרש - מה הן

כל החובות וכל הזכויות.

עד כמה שיש לזה תוצאות משפטיות, זאת אני

מבין.

צריך להגיד לילד בגיל מסויים מי הם הוריו. אבל פה מדובר על תוצאות משפטיות. ואם אנחנו נגביל זאת לתוצאות משפטיות, אזי אינני סבין מדוע נאמר כאן באופן כה פשוט.

אני שואל: האם צו האימוץ יוצר בין המאמץ לבין המאומץ כל אותן החובות והזכויות הקיימות בין הורים לבין ילדיהם? האם זה יוצר איסור חיתון במשפחה החדשה או במשפחה הקודמת? מכל מקום, יש איסורי תורה שצריך להתחשב בהם. (ד"ר פלק: תציע סעיף קטן (2) יותר רחב.)

אני אציע, שצו האימוץ לא רק פוגע אלא נוגע לנשואים בין המאומץ לבין המאמץ. זו הערה ראשונה.

יש לי פרשה אחרת הנוגעת לחוק האזרחות. בעניני אזרחות השאלה היא, מתי אפשר לקבל אזרחות ע"י אימוץ; האם האימוץ נותן באופן אוטומטי אזרחות?

היתה הטכמה בכנסת, שהאימוץ צריך להיות כששני הצדדים הם בני דת אחת. אם יהודים יאמצו יהודים - לא תתעורר כאן בעיית אזרחות. אבל יכולה להתעורר בעיה לגבי מוסלמים ונוצרים שירצו לאמץ ילדים, אך הילדים אינם אזרחים.

משום כך אני חושב שאין צורך בסעיף הזה; יש להוציא את ענין האזרחות - לא לתת אזרחות ע"י אימוץ; זה יכול להיות מנוצל ע"י אנשים שאינם אזרחי הארץ.

היו"ר ס. ארם: מה הדין לגבי זוג מוסלמי שרוצה שיהודים יאמצו את ילדם?

ז. ורהפטיב :

אני מתנגד לזה. אם הילד יתגייר, הרי שאין בכך בעיה. אתם זוכרים, היתה עובדה כזו בארץ. הילדה הבלוואית - סיביה - השתדלנו שיהודים לא יאמצו אותה. אני כהחלט נגד חטיפת ילדים. נכון; זהו מקרה נדיר מאד. לכן אני בעד זה שאנחנו בסעיף הזה נוציא את ענין האזרחות. בחוק האזרחות לחמתי נגד זה וגם כאן אני נלחם נגד זה.

ד"ר ידיון :

דבר זה מוצע ע"י סעיף מפורש, והוא סעיף 14. סעיף 14 אומר: "הוראות הסעיפים 11 ו-12 אינן גורעות מכל חוק אחר הקובע תוצאות של אימוץ."

אני עובר לפרשה אחרת והיא - פרשת הירושה.

ז. ורהפטיג:

כפי שמוצע כאן, זאת אומרת שמאומץ יורש את המאמצים, והוא איננו יורש את הוריו הטבעיים. אני רוצה לציין, כי בחוק הירושה ישנה הצעה אחרת.

ד"ר ידו:

בחוק הירושה יש הסדר אחר, והוא שונה מזה שמוצע בסעיף 11. ההוראה הכללית של סעיף 11 לא חלה, אלא היא חלה על דברים שאינם מסודרים בחוקים אחרים.

היו"ר מ. ארם:

האם פירוש הדבר, שכל זכויות לגבי הירושה של הוריו הטבעיים וקרוביו, ניתנות?

ד"ר ידו:

ההצעה בחוק הירושה היא זו: קשרי הירושה עם המשפחה הטבעית נשארים דוקא, והירושה של המשפחה המאמצת גם כן נתנת לו - כלומר, המאומץ יירש את המאמץ; הוא יירש בדיוק כמו שאר הילדים של המאמץ.

היו"ר מ. ארם:

כלומר, המאומץ נהנה כפליים.

ז. ורהפטיג:

בחוק הירושה מוכרחים להכניס סעיף כזה, כי אם לאו - סעיף 14 איננו מסדר ולא כלום. אני אומר, כי בחוק הירושה שנקבל נכניס הוראת מעבר - שסעיף זה חל באופן רטרואקטיבי וכו'.

אני רואה כי ישנן חברות אשר הן מתנגדות לסעיף הירושה. אם כן, זה יכביד על הגישה שלנו. לכן אינני רוצה שיהיה כאן הענין של הירושה.

אני מציע שהממשלה תביא את הסעיף של חוק הירושה לכאן ונקיים אותו כאן. אבקש את ד"ר ידו להביא לנו את הצעת חוק הירושה הנוגעת לעניני אימוץ, והוא יציע באיזה אופן להכניס אותו לכאן.

ועתה, לגופו של ענין: סעיף 11 מציע קיפוח הילד המאומץ בעניני ירושה; סעיף 11 מציע לקיים את הזכויות והחובות בין המאומץ והמאמץ. אין זאת אומרת - בין הילד לבין קרובי המאמץ. זאת אומרת: אם המאמץ מת, הוא יירש כמו הילדים הטבעיים יירשו, אולם הסבא יאמר למאומץ: אין אתה הנכד שלי. אכן נכון הוא, הסבא לא נתן הסכמתו לאימוץ זה. לא זו בלבד אלא לחם נגד האימוץ. אם כן, המאומץ לא יירש. יחד עם זאת יש לזכור, כי אתם מנתקים אותו מהזכות הטבעית של ההורים הטבעיים שלו.

סעיף 14 אומר מה שאומר, לגבי חוקים אחרים שקיימים, אבל חוק הירושה הרי עוד לא קיים, ולכן סעיף 14 איננו מסדר ולא כלום.

אימוץ זהו אקט בין המאמצים והמאומץ וההורים של המאומץ. אם אתם לוקחים את המאומץ, אזי אל תשללו ממנו לקבל חלק מהירושה של הוריו הטבעיים. (ד"ר ידו: אנו מציעים זאת בחוק הירושה).

ג. ורהפטיג:

אני מבקש בענין הירושה להביא את הסעיף
הנה ואנו נדון עליו. לדעתי, אני ממשיך להשאיר
את הפרשה הזו סתומה. אני שמעתי מה, כי אינכם רוצים לקחת את המאומץ
בעניני ירושה, לכן אני מציע שאנו נדון על כך כאן.

ועתה, בענין הסעד. זה לא כבר קבלנו חוק
על עניני מזונות, ושם היה לנו מאבק קשה בקשר לאימוץ, ואני בקשתי להשאיר
את חובת הקשר בין הילד המאומץ לבין ההורים הטבעיים שלו. אני מציע, שחובת
המזונות בין הילד המאומץ לבין הוריו הטבעיים תישאר למרות האימוץ. ואוסר
מדוע: הורי המאומץ הנם אנשים זקנים, וחסי יכולת של פרנסה, והוא עשיר,
אז חוק המזונות מחייב אותו. אני רוצה שבעיה זו תחול גם על הילד המאומץ.

גב' ח. ליבוביץ:

רציתי להתנגד באופן מהותי להצעה של חבר הכנסת
ורהפטיג. אין הסדר חוקי שלם במאה אחוזים.
אנחנו רוצים כאן לעזור לילדים. מה יש לשקול מהו הרע המעוט, אם
הילד יפסיד איזו ירושה לעומת בית, חסימות וכו'. אני לא מקפחת אותו
בזה אם הוא יפסיד פעם ירושה, משום שלעומת זה בותנים לו בטחון.

קיים קו ברור - ניתוק היחסים שלו עם הוריו
ולא לסכן את נפשו באם הוא עלול להפסיד אי-פעם.

עוד יותר נדיר הוא המקרה, אם סב וסבתא נשארים
בחיים, ואילו בנם - האב המאומץ מת. זהו מקרה נדיר ואינני יודעת אם כדאי
לסכן את שקט נפשו של הילד בגלל סכום ירושה שהוא אולי עלול לרשת.

אני מדברת נגד ההצעה הזו של ירושה. אני אומרת
שם ילד מקבל בית והורים אזי צריך להיות ניתוק מוחלט. אין זה קיפוח של
הילד כי לא בכסף הוא ייבנה. מצד שני, אין להורים כל זכות לדרוש מזונות
מהילד.

ז' טברסקי:

רצוני להעיר פה : : אם אתה מנתק לגמרי, אזי
אתה מנתק גם את החובות וגם את הזכריות. איזו
מוסריות יש בזה לפנות אליו בקשר למזונות?

ד. גזר:

בעקבות הדברים שאמרת, התכוונתי לזה אם מותר
לנו, במסגרת הדיון על הסעיף הזה, לנגוע בחוקים
שלא הגיעו לכנסת. בחוק הסעד היו בירורים במשך שנה שלמה. אני רוצה
לדעת, אם מותר להכניס את הדבר הזה בחוק שלא נתקבל בכנסת?

הוא הדין לגבי הירושה. הרי יתכן מאד שנקבל
את אשר מציע חבר הכנסת ורהפטיג בקשר לירושה.

ד"ר יריב:

הרי הכנסת דנה בהזדמנויות שונות בשאלת האימוץ -
בחוק האזרחות, בחוקי גימלאות ובהגנת הדייר וכו'.
ישנם חוקים שם כלול גם המאומץ. משום כך, הצעת הממשלה בסעיף 14 היא:
במידה שהדברים מודרו בחוק הגנת הדייר ובחוק המזונות, ברור הדבר שחוק
המזונות לא ייפגע ע"י החוק הזה. הוא גם מסביר את השאלות של הילד המאומץ.
זה מסודר בחוק המזונות. סעיף 14 אוסר, כי במידה שהכנסת דנה בהסדרים
שבחוקים אחרים, אזי הם אינם נפוגעים כאן.
לגופו של דבר, הרי הממשלה מציעה הסדר שונה מזה
שנמצא בסעיף 11. אכן ב"כ משרד הסעד מדבר נגד זה - יתכן וזה משום שהממשלה
איננה מאוחדת כפי שהיתה מאוחדת בזמנו.
מכל מקום, אני מציע להשאיר את סעיף 11 כפי שהוא
היום למרות שהתוצאה לגבי דיני ירושה שונה, אולם לכשיבוא חוק הירושה, בשנה
הבאה - אני מקווה - אז ודאי צדאג להתאים את הדברים הללו ונתקן מה שיהיה
טעון תקון.

הי"ר ס. ארם:

הישיבה בעולה. אנו נחדש את הישיבה היום בשעה 00.